BOFIT-blogi

Blogi: Levottomuutta Kiinan markkinoilla myös tulevaisuudessa

Kiinan talous | 15.01.2016 | Jouko Rautava

KIRJOITTAJA

Jouko Rautava

Kiinassa vuosi 2016 on alkanut rauhattomasti, kun pörssikurssit ovat laskeneet tammikuun ensipuoliskolla viime vuoden lopusta lähes viidenneksen. Levottomuus on lisääntynyt myös valuuttamarkkinoilla.

Kiinassa vuosi 2016 on alkanut rauhattomasti, kun pörssikurssit ovat laskeneet tammikuun ensipuoliskolla viime vuoden lopusta lähes viidenneksen. Levottomuus on lisääntynyt myös valuuttamarkkinoilla. Kiinan epävarmuus on vaikuttanut energian ja raaka-aineiden maailmanmarkkinahintojen laskuun sekä lyönyt varjon globaalin talouskehityksen ylle.

Viime kesän markkinaturbulenssin tapaan myös nyt heilunnan takana on huoli Kiinan talouskasvun hyytymisestä, vaikka viimeisimmät tiedot reaalitaloudesta eivät kerro tilanteen nopeasta heikkenemisestä. Kasvu on hidastumassa kokolailla odotetusti.

Kiinalaiset erityistekijät osakemarkkinoilla

Kiinassa pörssikurssit alkoivat nousta loppukesällä 2014, vaikka talousnäkymät olivat aikaisempaa heikommat, ja yritysten voittojen kasvu oli hidastumassa. Hintojen nousu jatkui viime vuoden kesäkuuhun, jolloin koettiin odotettu korjausliike alaspäin. Kuten hintojen nousu, niiden nopea laskukaan ei ollut yhteydessä reaalitalouden kehitykseen. Kyseessä oli hintakupla voimakkain kiinalaisin erityispiirtein.

Kiinan osakemarkkinoiden erityispiirteet ovat olleet näkyvässä roolissa myös viimeaikaisessa heilunnassa. Ensinnäkin Kiinan markkinoilla kaupankäyntiä dominoivat kymmenet miljoonat kokemattomat piensijoittajat, joilla on ollut pankkisäästämisen ja asuntojen lisäksi vain vähän vaihtoehtoisia sijoitusmahdollisuuksia. Tästä huolimatta pörssisijoitukset ovat keskimäärin vain

pieni osa ihmisten säästöistä, joten kurssimuutosten vaikutus kulutukseen on vielä pieni. Toiseksi sijoittajat ovat turvautuneet poikkeuksellisen paljon lainarahaan osakeostojen rahoittamisessa. Kolmanneksi viranomaiset ovat monella tapaa ensin tukeneet hintojen nousua markkinoilla ja laskun alettua pyrkineet erilaisin kauppaa koskevin rajoituksin sekä suorin markkinaintervention estämään kurssilaskua.

Mikään ei viittaa siihen, että tilanne Kiinan osakemarkkinoilla olisi vielä perustavalla tavalla rauhoittunut. Osakkeiden hintoja tulevat jatkossakin heiluttamaan tekijät, joilla ei välttämättä ole tekemistä reaalitalouden todellisuuden kanssa.

Tervetullutta joustoa valuuttamarkkinoille

Myös valuuttamarkkinoiden hermostuneisuuden taustalla on pelko Kiinan kasvun nopeasta hidastumisesta. Kehitys valuuttamarkkinoilla on kuitenkin perustavalla tavalla kiinnostavampi kuin osakemarkkinoilla, sillä se vaikuttaa suoraan hintakilpailukykyyn, ulkomaankauppaan, valuuttaliikkeisiin ja tuotantoon niin Kiinassa kuin globaalisti.

Pelko juanin heikentymisestä lisääntyi kertaheitolla viime elokuussa, kun Kiinan keskuspankki devalvoi juanin dollaria vastaan parilla prosentilla. Tämä on näkynyt siinä, että juan on elokuun jälkeen ollut dollariin nähden pysyvästi vahvempi Shanghaissa (CNY) kuin Hongkongissa (CNH), jossa kurssit määräytyvät vapaammin. Heikentymispaineiden pääsyy on talouskasvun hidastumisesta johtuva epävarmuus, jota ruokkii pääomien virtaaminen ulos maasta.

Tapahtumat valuuttamarkkinoilla heijastavat kuitenkin myös itse valuuttakurssijärjestelmän muutoksia, jotka puolestaan ovat seurausta pääomaliikkeiden vähittäisestä vapauttamisesta ja juanin kansainvälisen käytön lisääntymisestä. Elokuun jälkeen juanin päivittäin laskettava ohjauskurssi dollaria vastaan on aikaisempaa enemmän heijastellut markkinatilannetta, vaikkei mistään markkinapohjaisesta kurssista vielä voidakaan puhua. Joulukuussa keskuspankki julkaisi uuden 13 keskeisen kauppakumppanin valuutasta koostuvan CFETS-valuuttaindeksin, jonka avulla se voi perustella dollarikurssin aikaisempaa suuremmat liikkeet. Tämän vuoden alusta valuuttamarkkinoiden aukioloaikaa pidennettiin, jotta juan-kauppa Kiinan ja Euroopan välillä olisi sujuvampaa.

Vaikka nyt nähty juanin heikkeneminen on hermostuttanut markkinoita, juanin kurssivaihteluiden lisääntyminen on osa järjestelmämuutosta ja merkki Kiinan kehittymisestä oikeaan suuntaan. Kiina on jo edennyt pisteeseen, missä suhteellisen kiinteän kurssin politiikkaa ei voida järkevin kustannuksin harjoittaa entiseen malliin. Se tuskin olisi muutenkaan tarkoituksenmukaista.

Heiluntaa tiedossa ilman kriisejäkin

Talousuudistusten edetessä ja markkinoiden integroituessa tilanne Kiinan rahoitus- ja valuuttamarkkinoilla muuttuu nopeasti. Tähän asti omaa elämäänsä eläneet osake- ja valuuttamarkkinat alkavat vaikuttaa toisiinsa. Jo nyt on viitteitä siitä, että osakemarkkinoiden näkymät tuntuvat myös valuuttamarkkinoilla, kun ihmiset haluavat hajauttaa sijoituksiaan myös ulkomaille. Tämä lisää yllätyksiä ja heiluntaa markkinoilla myös nähtävissä olevassa tulevaisuudessa.

Asiasanat

BOFIT, Kiina